

Justiitsministeerium

24.08.2012

Arvamuse avaldamine „Korruptsioonivastase strateegia „Aus riik“ 2013-2017“ koostamise ettepaneku kohta

Käesolevaga edastame ühingu Korruptsioonivaba Eesti arvamuse:

1. „Valdkonna peamised probleemid ja väljatöötamisel tähelepanu vajavad teemad“ esitatud loetelu on vaja süstematiseerida võttes aluseks selgema valdkondade jaotuse. Praegu on erinevad teemad esitatud läbiseigi, mis raskendab olulise ja vähemolulise eristamist. Teiste uuringute kõrval tuleks arvestada ka Korruptsioonivaba Eesti teostatud korruptsioonivastase võimekuse uuringu tulemusi¹. Lisaks kohalikele omavalitsustele ja erasektorile on jätkuvalt vaja keskenduda ka korruptsioonile kesk võimu tasandil. Sest just sellel tasandil on aset leidnud ühiskonda enim häirinud korruptsioonisüüted.
2. Sõltuvalt sellest, milliste tulemusteni jõuab Riigikogu põhiseaduskomisjon erakondade rahastamise korrastamisel², tuleks kaaluda strateegiasse erakondade rahastamist ja selle üle järelevalve teostamist puudutavate eesmärkide ja meetmete lisamist.³
3. Süstemaatiliste muutuste saavutamiseks soovitame läbivalt planeerida strateegiasse ka vastavates riskivaldkondades koolituste ja nõustamisteenuste pakkumist – lisaks kehtivas strateegias ette nähtud ning tõenäoliselt täitmata jäävatele tegevustele seoses korruptsiooni- ja eetikaalase teadlikkuse tõstmisega tervishoiusektoris, tuleks kaaluda samalaadseid tegevusi ka KOV-ides.⁴
4. Peame vajalikuks strateegia meetmetena kaaluda haldusprotsesside läbipaistvuse suurendamist, arvestades IKT võimalusi.
5. Probleemide osas tuleks esitada analüüs praegu kehtiva strateegia elluviimise raskustest, sest mitmed tegevused on teostamata.
6. Soovitaksime seada selgemad valdkonnapõhised eesmärgid ning nende täitmise kriteeriumid. Leiame, et konkreetsed tegevusmeetmed on möödapääsmatult

¹ http://www.transparency.ee/cm/files/eesti_korruptsioonivastase_voimekuse_uuring_2012_0.pdf

² Mitmetele organisatsioonidele on saadetud palve esitada 31. augustiks kuni 5 konkreetset ettepanekut erakondade rahastamise korrastamiseks.

³ Näiteks on kehtiva strateegia puhul täitmata erakondade valimisreklaamile selgemate piirangute kehtestamist puudutav 18. meede.

⁴ See aitaks täita ka 1.04.2013 jõustuva korruptsioonivastase seadusega Justiitsministeeriumile ette nähtud koordineerivat rolli (§ 8).

vajalikud eesmärkide saavutamiseks, kuid nende elluviimine ei saa jääda strateegia põhieesmärgiks. Seega palume sõnastada täpsemad eeldatavad ja/või ettenähtavad valdkonnapõhised muutused, mille saavutamine strateegiaperioodi jooksul eesmärgiks seatakse. Samuti võiks igaaastaselt koostatavate strateegia täitmise vahearuanete ning lõpparuande lahutamatuks osaks olla lisaks meetmete täidetuse/mittetäidetuse hindamisele ka nende täitmisega saavutatud **mõjude hindamine**. See eeldaks vastavat planeerimist juba strateegia kavandamisprotsessis.

7. Lisaks tuleks märkida, et ühe mõjueesmärgina seatavasse Transparency Internationali korruptsioonitajumise indeksi väärtuse paranemisse tuleks suhtuda teatava ettevaatlikkusega ning kindlasti mitte lähtuda Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis sätestatud mõõdikust suurendada indeksi väärtust võrreldes 2010. aasta seisuga (>6,5 palli). Nimelt sisaldab indeksi metoodika lubatavat veapiiri kuni 0,3 palli, mille raames sisulist tõusu või langus indeksis tuvastada ei ole võimalik. Sestap peaks seatav eesmärk olema ambitsioonikam ning püüdlema palju märgatavama muutuse poole (vähemalt 0,5 palli). Veelgi olulisem eesmärk oleks aga reaalse korruptsioonitaseme langus, mis peaks väljenduma toime pandavate rikkumiste vähenemises. Siseriiklikult tajutavaid korruptsiooniriske ja nende ulatust mõõtvat kolme sihtrühma uuringule lisaks võiks aluseks võtta ka alates 2013. aastast Eesti kohta koostatav globaalne korruptsiooni baromeeter (Global Corruption Barometer⁵), mis muuhulgas annab vastused küsimustele nagu kuidas on muutunud korruptsioonitase konkreetses riigis ning kui tõhus on olnud valitsus korruptsiooni ennetamisel.
8. Teeme ettepaneku strateegia loomisel ning elluviimisel arvestada ka 12.04.2012 vastu võetud Eesti tegevuskavaga avatud valitsemise partnerluses osalemisel.⁶
9. Teeme ettepaneku planeerida strateegia arvestusega, et koos ühiskonna arenguga muutub ka ühiskondlike pahede, sh korruptsiooni ilmnemine ning struktuur ning pikaajalise arengukava kõrval peaksid säilima võimalused (mh tahe, valmisolek ning ressursid) nendele reageerimiseks. Samuti oleks vaja strateegias planeerida uue korruptsioonivastase seaduse toime analüüs pärast selle jõustumist.

Ühing Korruptsioonivaba Eesti nimetab strateegia loomise töögruppi esindajana tegevjuhi Asso Prii (asso.prii@transparency.ee, 5564 6371).

Lisaks ühingu Korruptsioonivaba Eesti on arvamuse koostamisel on küsitud tagasisidet kodanikeühenduste korruptsioonivastase võrgustiku [liikmetelt](#) ning Avatud Valitsemise Partnerluse ümarlauas osalevatelt organisatsioonidelt.

⁵ <http://www.transparency.org/research/gcb/overview>

⁶ <https://valitsus.ee/UserFiles/valitsus/et/uudised/istungid/istungite-paevakorrad/AVP%20Eesti%20tegevuskava.pdf>

Lugupidamisega

ühingu Korruptsioonivaba Eesti nimel

Asso Prii

Tegevjuht